

זבחים צג

עניין: כיבוס במקום קדוש

רמב"ן פרשת צו, ויקרא ו, כ

(ב) תכבס במקום קדוש. החמיר הכתוב בדם הנבלע בבגד לעשותו כאשר היה קודם הזיה³¹ שלא יצא חוץ לקלעים.

ואמר "וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר" - ואף הוא במקום קדוש הוא נשבר, והחרסים נבלעין במקומם³², ואין עושין בו מריקה ושטיפה כלל. וכן המריקה והשטיפה בכלי נחשת במקום קדוש הוא, כי כל הכתובים נמשכים אל "מקום קדוש" שהזכיר³³:

תוס' ישנים יומא כא.

שברי כלי חרס וכו'. פ' דס' תט"א (נחמ"ד): מוכח ששפירתן במקום קדוש אלא לא ידעין מקרא מנלן שאמר שפירתן אלא יכול להוילין משם: מוראה ונוצה. פ' ה"ר יוסף דהא דהין מרומם הדשן וקשה אמאי לא חשיב לה ור"ת אומר דודאי לא

פרשת דרכים דרך מצוותיך סוף ח"א

ודע הרמב"ן לא נזכר מזה וזו בפירוש אך כתב בהשגותיו בסוף שורש י"ב ח"ל ויעלו צידנו בזמין הפרשת החלה והמרומה והמעשר ראשון ושל העני ונתינתם מזות משלימות לנו החשבון ע"כ. וכוונתו שנתחלת דבריו כתב שהר"ם מנה חמש מזות בקרבנות מורת העולה ומורת החטאת ומורת האשם ומורת השלמים ומורת המנחה והרמב"ן סקל אולם ממנין ולא מנה כי אם מזות אחת שנלכדו כל זרע אהרן בעבודתם מאומרו יתעלה ועבדתם עבודה ממנה. וכתב שם ואם כן יחסרו ארבע מזות מחשבוננו של הרב נכאן וכלפי

עוד קשה לי נדעמו של הרמב"ן לפי שדבר ידוע שיש בקרבן החטאת דין מיוחד והוא מה שזוהי הכתוב בפרשת צו ואשר זה מדה על הצד וגו' תכבס במקום טהור והיא מזות גמורה לכבס אותה בעזרה ואם יא' לחוץ מכניסו פנים ומכבסו ואם נטמא קורעו ומכניסו וכל זה הוא מצוואר בכתוב. והנה הרמב"ם שמה כל מעשה החטאת אחד כלל גם את זה וכתבו שכתב שורש י"ב ח"ל וכתבו כן היא מלאכת החטאת כלה מוציאתה והפשתה והקרבנה מה שיקרב ממנה ורחלית הכלים שזה מדה עליהם הכל היא מורת החטאת והיא מזות אחת ע"כ. אך הרמב"ן שחולק עליו צוה ואומר שמאחר שהזוהרנו להקריב חטאת על קזת חטאים או צרגלים הולך הכתוב ללמדנו אופן עשיית החטאת שהזוהרנו צו. והנה טעם זה ידק למה שזוהי הכתוב מוציאתה והפשתה והקרבנה מה שיקרב ממנה שכל אלו הם דברים הנריכים לענין קרבן החטאת כדי שמעשה כמלואה, אך מה שזוהי הכתוב שאם נזח מדם החטאת על הצד שנכבס אותו במקום טהור הוא דבר אחר שהרי הקרבן כבר נעשה כמלואו והצגלים כבר נחכרו ואם כן זו היא מזות נפרדת לא צמה שנלכדו להקריב קרבן חטאת על קזת חטאים ולא צמה שכתב הרמב"ן מזות כללית שנלכדו להכניס על כל עבודה הקרבנות שאין זו מעבודה הקרבן. ולפי דעתי הוא מן הראוי כפי חשבוננו של הרמב"ן לסקל מן החשבון העשה דעל כל קרבן מקריב מלה וכתבו שכתבנו לעיל ולהכניס במקום עשה זה עשה של תכבס במקום טהור:

תכלת מרדכי על הרמב"ן

(ב) לעשותו כאשר היה קודם. נראה שכונתו ליישב שיטתו במה שחולק על הרמב"ם בשורש י"ב מספר המצות שכלל כל דיני הקרבנות יחד⁴⁰, ועי' פרשת דרכים דרך מצוותיך תמה עליו וזה לשונו, אך מה שצויה הכתוב שאם ניתזו כו' שנכבס במקום טהור, הוא דבר אחר וכו' ואם כן זו מצוה נפרדת, וכו'⁴¹. ורק מה שכתב רבינו "כאשר היה קודם הזיה" מיושב, שאם כן זה נכלל במצוה שלא להוציא מקלעים ולחורן (הרח"ב).



PODCAST

WHATSAPP

EMAIL

נודע ביהודה או"ח תנינא ס"י כד

על דבר שהקשה מר על המורה כהנים דריש גבי מנחה דכתיב תאכל במקום

קדוש נזכר אולם מועד [ויקרא ו', ט'], ואיתא במורה כהנים [פר' לו פרשה צ' אות י"ג], במקום קדוש יכול במחנה ליהי תלמוד לומר נזכר אלא מועד, אין לי אלא אהל מועד מנין לרבות הלשכות הנזירות נחול ופתוחות נקודש תלמוד לומר במקום קדוש, וגם גבי חטאת דכתיב מרווייהו במקום קדוש נזכר אולם מועד [שם י"ט] דריש ג"כ במורה כהנים [שם פרשה ד' אות ה'] דבעינן מרווייהו, ושניה שם כמו גבי מנחה. ומעשה הקשה כבוד מר, דנשלמא גבי אשם דאף דלא כתיב רק במקום קדוש [שם ו', ו'], מ"מ אי אפשר לפרש מחנה ליהי, דאשם אימקש לחטאת. אלא גבי כיבוס בגד שניתו עליו דמזוואר נמשנה ונמנרל דלרין לכבסו בעזרה, מנא ליה דהרי לא כתיב אלא במקום קדוש [שם ו', כ'], וגם הר הציט שהוא מחנה ליהי בכלל מקום קדוש הוא, ע"כ דברי מר*.

ובעיקר לשונו של מעלתו שכתב דמזוואר

נמשנה ונמנרל שרין לכבסו בעזרה, אני צעני לא מלאתי

לא נמשנה ולא נמנרל גבי כיבוס וזר העזרה כלל. אלא לשון המשנה [נחמ"ד] פקד גבי חטאת דף ל"ג ע"ב, והכיבוס במקום קדוש, והרי גם נקרא כתיב במקום קדוש ואעפ"כ מזוואר הדבר נמשנה שהכיבוס נמשנה שכינה, שהרי נמשנה שאחר זה [שם ל"ד ע"ב] איתא בגד שזיח חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש. הרי מזוואר שהכיבוס הוא לפנים מן הקלעים, והרי נמשך לפנים מן הקלעים הוא מחנה שכינה והוא עזרה צדית העולמים, וא"כ הדין דין אמת. ואעפ"כ לא

תורת החטאת לרמ"א ח"ג פל"ה

כתב עוד הרמב"ם (הל' מעה"ק פ"ה ה"א) חומר בחטאת בהמה שניתו מן הכלי שקבלו בו הדם קודם הזיה על הבגד טעון כיבוס במים שנאמר (ויקרא ו' כ) וְאֶשֶׁר יִזָּה מִדָּמָהּ וְגו'. הטעם בזה כבר אמרו (נדרים לה) במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינן עומדים, לכך נתן הקדוש ברוך הוא קדושה בדם חטאת שבאה לכפר על חטא גדול יותר משאר קרבנות, בהיות כי דמו נפשו יותר קדושים מצדיקים גמורים, ודוקא לאחר שהותו מן הכלי בהיות הכלי מורה על התורה כמו שנתבאר למעלה, ולזה אם נפרד נפשו מן הכלי אז הוא קדש ומקודש מה שאין כן קודם לכן, ודוקא קודם הזיה אבל לא אחר כך, וזה כי בהיותו נטהר לגמרי שהוא מורה על הזאת הדם כבר שב להיות צדיק גמור, ואינו מקרי בעל תשובה אלא בהיותו עדיין עומד בתשובה.